

«Затверджую»

Академік НАМ України,
заслужений діяч мистецтв України,
доктор філософії, професор,
ректор Національної музичної
академії України
Максим Тимошенко

«_____» _____ 2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну,
теоретичне і практичне значення результатів дисертації

Варшавської Аліни Костянтинівни

на тему:

**«Життєтворчість Антіна Рудницького
у культурному просторі української діаспори США»**

на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 025 — «Музичне мистецтво»

з галузі знань 02 — «Культура і мистецтво»

ВИТЯГ

з протоколу № 18

засідання кафедри історії української музики та музичної фольклористики

Національної музичної академії України

від «17» червня 2026 року

ПРИСУТНІ: члени кафедри історії української музики та музичної фольклористики доктор мистецтвознавства, професор *М.Д. Копиця* (завідувач кафедри, науковий керівник); кандидат мистецтвознавства, доцент *О.М. Давидова*; кандидат мистецтвознавства, доцент, в. о. професора *О.Г. Таранченко*; доктор мистецтвознавства, доцент, в. о. професора *Т.В. Гусарчук*; кандидат мистецтвознавства, доцент, в. о. професора *Л.А. Гнатюк*; кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента *Р.Є. Станкович-Спольська*; кандидат мистецтвознавства, доцент *О.О. Дерев'янченко*; кандидат мистецтвознавства, доцент *О.Ю. Волосатих*; кандидат мистецтвознавства *Л.В. Пуятницька*; кандидат мистецтвознавства, професор *Є.В. Єфремов*; доктор мистецтвознавства, доцент, в. о. професора *І.В. Клименко*; кандидат мистецтвознавства, доцент, в. о. професора *О.В. Пуятницька* (секретар кафедри, рецензент). кандидат мистецтвознавства, доцент, в.о. професора кафедри спеціалізованого фортепіано №2 (рецензент) *О.В. Ринденко*.

мистецтвознавства, доцент, в.о. професора кафедри спеціалізованого фортепіано №2 (рецензент) Ринденко О.В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Обговорення наукової доповіді аспірантки кафедри історії української музики та музичної фольклористики Національної музичної академії України **Варшавської Аліни** за результатами дисертації *«Життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США»* на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Тема дисертаційної роботи *«Життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США»* затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського 28 травня 2026 року (протокол № 13 / Наказ №104-А від 28.05.2026 р).
Протокол 13

Науковий керівник — доктор мистецтвознавства, професор М.Д. Копиця

СЛУХАЛИ: наукову доповідь аспірантки кафедри історії української музики та музичної фольклористики Національної музичної академії України *Варшавської Аліни* за матеріалами дисертації *«Життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США»* на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Варшавська Аліна доповіла основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, підсумки дисертації.

ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник — доктор мистецтвознавства, професор М.Д. Копиця

Поставили запитання:

доктор мистецтвознавства, професор І. Б. Савчук; кандидат мистецтвознавства, доцент О. Ю. Волосатих; кандидат мистецтвознавства, доцент, в.о. професора О. В. Путятницька; кандидат мистецтвознавства, доцент, в.о. професора О.Г. Таранченко; доктор мистецтвознавства, доцент, в.о. професора Т.В. Гусарчук; кандидат мистецтвознавства, доцент О.О. Дерев'янченко.

Рецензенти: (1) кандидат мистецтвознавства, доцент, в.о. професор кафедри спеціалізованого фортепіано №2 Ринденко О.В. (рецензент), (відгук позитивний);

(2) кандидат мистецтвознавства, доцент О.В. Путятницька (рецензент), (відгук позитивний).

Науковий керівник — доктор мистецтвознавства, професор М. Д. Копиця (*виступ позитивний*).

Взяли участь в обговоренні роботи: доктор мистецтвознавства, професор, І. Б. Савчук; кандидат мистецтвознавства, доцент О. М. Давидова; кандидат мистецтвознавства, доцент, в. о. професора О. Г. Таранченко; кандидат мистецтвознавства, доцент, в. о. професора Л. А. Гнатюк; кандидат мистецтвознавства, доцент О. Ю. Волосатих; кандидат мистецтвознавства, доцент О. О. Дерев'янченко; доктор мистецтвознавства, доцент, в. о. професора Т. В. Гусарчук; кандидат мистецтвознавства Л. В. Путятицька (*виступи позитивні*).

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, результатів колективного обговорення основних положень дисертації на засіданні кафедри та виступів наукового керівника й рецензентів прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи *Варшавської Аліни «Життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США»*;

ВИСНОВОК

щодо дисертаційної роботи Варшавської Аліни
«Життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США»

1. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ПЛАНАМИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АКАДЕМІЇ

Актуальність теми обумовлена потребою цілісного осмислення української музичної культури поза межами материкової України, зокрема в середовищі української діаспори США, де впродовж XX століття сформувався потужний простір збереження, трансформації та міжнародної репрезентації національної мистецької традиції. Українська діаспора постає не лише наслідком історичних міграційних процесів, а складною соціокультурною системою, у якій через інституції, пресу, церкву, концертну практику, освітні осередки, громадські організації та мистецьку діяльність підтримувалася тяглість української національної ідентичності. Особливого значення в цьому контексті набуває музична культура діаспори, що функціонувала як форма культурної пам'яті, спосіб духовного самозбереження й засіб представлення України в іншомовному та іншокультурному середовищі.

У цьому проблемному полі особливе місце посідає постать Антіна Рудницького — композитора, диригента, піаніста, педагога, музикознавця, музичного критика, організатора українсько-американського мистецького життя. Його життєвий і творчий шлях концентрує в собі кілька ключових вимірів

української культури ХХ століття: європейський професійний вишкіл, досвід українського музичного модернізму міжвоєнної доби, вимушену еміграцію, активну діяльність у культурному просторі української діаспори США, послідовну орієнтацію на національну тематику та прагнення репрезентувати українську музику як повноцінну частину європейського й світового мистецького процесу.

Актуальність дослідження посилюється тим, що творча спадщина А. Рудницького й досі залишається недостатньо інтегрованою у вітчизняний музикознавчий дискурс. Окремі аспекти його діяльності висвітлювалися в працях українських і діаспорних авторів, однак цілісне осмислення життєтворчості митця як складної системи, у якій поєднані біографічні злами, художня творчість, професійні ролі, інституційна діяльність, музикознавча праця, еміграційний досвід і національно-культурна місія, досі не було здійснене. Недостатньо досліджено й американський період його життя, що є визначальним для розуміння зрілої творчості композитора, зокрема його вокально-симфонічних, хорових і музично-сценічних опусів, а також історико-критичної праці «Українська музика».

Особливу актуальність становить залучення архівних матеріалів, пов'язаних з Антіном і Марією Рудницькими. У межах цієї дисертації авторка вперше спеціально та системно дослідила архів Рудницького, зокрема щоденники Марії Сокіл-Рудницької (1938–1948), які досі не були належно введені до активного наукового обігу. Цей корпус документів відкриває унікальну можливість реконструювати не лише окремі факти біографії А. Рудницького, а й саму структуру його еміграційного буття: родинно-мистецький простір, повсякденність, концертну практику, професійну адаптацію, матеріальні випробування, комунікативні зв'язки та культурну місію митця в українській діаспорі США.

Недостатнє висвітлення життєтворчості А. Рудницького, фрагментарність дослідження його американського періоду, невведеність до широкого наукового обігу важливих архівних джерел, а також потреба в осмисленні образу України в музично-вербальній структурі його творів зумовили вибір теми дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до перспективного тематичного плану науково-дослідницької діяльності Національної музичної академії України (2021–2025 рр.) № 28 «Історія української музики в аспекті сучасного музикознавства». Тему дисертації уточнено (перезатверджено) рішенням Вченої ради НМАУ (Наказ 104–А від 28.05.2026 року, протокол № 13).

Об'єкт дослідження — українська музична культура діаспори США ХХ століття.

Предмет дослідження — життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США, розглянута в біографічному,

архівно-джерельному, інституційному, музикознавчому, жанрово-стильовому та музично-вербальному вимірах.

Мета дослідження — здійснити комплексний мистецтвознавчий аналіз життєтворчості Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США, реконструювавши її біографічні, архівно-джерельні, інституційні, музично-вербальні, жанрово-стильові та національно-репрезентативні виміри.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання дослідження**:

- окреслити історико-культурні передумови формування української діаспори та специфіку функціонування українського культурно-мистецького середовища у США;

- визначити теоретико-методологічні засади аналізу життєтворчості композиторської особистості в умовах еміграції;

- дослідити український та американський періоди життєтворчості Антіна Рудницького, виявивши ключові біографічні, професійні й світоглядні біфуркації його творчого шляху;

- охарактеризувати архівно-джерельну базу дослідження, зокрема корпус матеріалів родини Рудницьких, щоденники Марії Сокіл-Рудницької та епістолярні документи, пов'язані з Антіном Рудницьким;

- висвітлити роль Антіна Рудницького в українсько-американському музичному житті як композитора, диригента, педагога, організатора концертної практики, музикознавця й культурного репрезентанта української громади;

- проаналізувати музично-вербальне втілення образу України у творах Антіна Рудницького американського періоду, зокрема в циклі «Три пісні на слова Т. Шевченка», опері «Анна Ярославна» та симфонічній кантаті «Послання»;

- узагальнити значення життєтворчості Антіна Рудницького для української музичної культури XX століття та для сучасного осмислення мистецької спадщини української діаспори США.

Методологічну основу Для досягнення поставленої мети використано комплекс загальнонаукових і спеціальних підходів та методів. Передовсім, для окреслення заявленої проблематики залучено корпус історико-культурних, діаспорознавчих, біографічних, джерелознавчих, музикознавчих, герменевтичних та інтермедіальних підходів, спрямованих на осмислення творчої особистості митця в умовах еміграції. Така інтеграція дала змогу дослідити життєтворчість А. Рудницького як цілісну систему, у якій взаємодіють біографічні події, професійні ролі, художні тексти, еготекстуальні джерела, інституційна активність і національно-культурна пам'ять.

Феноменологічний підхід використано для аналізу еміграційного буття митця як досвіду просторового, культурного й екзистенційного переміщення, що трансформується у форми мистецького служіння, символічного зв'язку з Україною та культурної присутності в іншомовному середовищі. *Біографічний*

метод застосовано для реконструкції українського й американського періодів життя А. Рудницького. *Архівно-джерелознавчий метод* уможливив виявлення, систематизацію та інтерпретацію матеріалів, пов'язаних з Антіном і Марією Рудницькими, зокрема щоденників Марії Сокіл-Рудницької та листів А. Рудницького до Б. Лятошинського.

Метод системного аналізу дав змогу розглянути життєтворчість А. Рудницького як багаторівневу цілість, у якій композиторська, диригентська, педагогічна, музикознавча й організаційно-громадська діяльність взаємно доповнюють одна одну. *Історичний метод* застосовано для окреслення процесів формування української діаспори та культурного середовища США, у якому розгорталася зріла діяльність митця. Порівняльний метод використано з метою зіставлення українського й американського етапів життєтворчості А. Рудницького, а також для осмислення його творчості у зв'язках з українським музичним модернізмом і діаспорною культурною практикою.

У межах мистецтвознавчого підходу використано низку музикознавчих методів: жанрово-стильовий, інтонаційно-драматургічний, семантичний, музично-вербальний, структурно-функціональний та інтертекстуальний. Вони дали змогу охарактеризувати камерно-вокальні, хорові, вокально-симфонічні й музично-сценічні твори А. Рудницького американського періоду. Структурно-функціональний метод застосовано для вивчення ролі програмних назв, поетичних текстів, історичних сюжетів, національних символів і паратекстуальних елементів у формуванні образу України як музично-вербального концепту. Епістологічний і діаристичний аналіз використано для інтерпретації листів, щоденників та інших еготекстів як джерел біографічної й культурної реконструкції.

2. ФОРМУЛЮВАННЯ НАУКОВОГО ЗАВДАННЯ, НОВЕ ВИРІШЕННЯ ЯКОГО ОТРИМАНО В ДИСЕРТАЦІЇ

У дисертації реконцептуалізовано камерно-вокальну творчість Віктора Косенка шляхом подолання радянських музикознавчих стереотипів (трактування митця суто в річищі романтизму) та інтеграції його доробку в контекст українського музичного модернізму й неокласицизму 1930-х років. У роботі сформовано новий дискурс осмислення творчості композитора:

— доведено належність спадщини В. Косенка до мистецтва модернізму, що трансформує сталі уявлення про історичні шляхи розвитку української музики ХХ століття);

— переглянуто жанрову специфіку камерно-вокального доробку й обґрунтовано необхідність залучення до наукового й виконавського аналізу обробок народних пісень як невіддільного складника авторського стилю;

— визначено основні жанрово-стильові домінанти й залучено фольклорний аспект, який забезпечив синтез засад модернізму з національною традицією та сформував самобутність музичної мови митця;

— охарактеризовано вплив радянської масової музики, що, попри ідеологічну суперечливість, постає чинником моделювання неокласичних ландшафтів українського мистецтва 1930-х років;

— актуалізовано виконавський аспект — запропоновано нові аналітичні акценти для вдумливої сучасної інтерпретації творів композитора в практиці українських співаків.

3. НАУКОВІ ПОЛОЖЕННЯ, ЯКІ ДИСЕРТАНТ РОЗРОБИВ ОСОБИСТО, ТА ЇХ НОВИЗНА

Наукова новизна полягає в тому, що в дисертації вперше комплексно проаналізовано життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США, у результаті чого одержано такі нові наукові результати:

– *вперше* здійснено цілісне осмислення життєтворчості Антіна Рудницького як багатовимірного феномену української музичної культури ХХ століття, що поєднує композиторську, диригентську, виконавську, педагогічну, музикознавчу, критико-публіцистичну та організаційно-громадську діяльність;

– *вперше* системно досліджено архів Рудницького, зокрема щоденники Марії Сокіл-Рудницької 1938–1948 років, які введено до наукового осмислення як унікальний корпус документів особового походження та як джерело реконструкції американського періоду життєтворчості А. Рудницького;

– *вперше* запропоновано інтерпретацію щоденників Марії Сокіл-Рудницької як реляційно-гетеродіаристичного простору, у якому постать композитора постає не у формі прямого самосвідчення, а через щоденникову оптику дружини, родинне співбуття, еміграційний побут, професійну адаптацію, концертну практику та культурну місію;

– *уточнено та доповнено* біографічну реконструкцію українського й американського періодів життєтворчості А. Рудницького, зокрема через аналіз архівних матеріалів, еготекстів, концертних свідчень, листування й музикознавчих праць;

– *проаналізовано та систематизовано* основні механізми еміграційної життєтворчості митця: біфуркаційний, рольово-диспозиційний, компенсаторний, інституційний та музично-вербальний;

– *доповнено* уявлення про роль Антіна Рудницького в українсько-американському музичному житті як організатора хорової, оперної, концертної, педагогічної та музикознавчої діяльності в діаспорному середовищі;

– *доведено*, що образ України у творчості А. Рудницького американського періоду функціонує як багаторівневий музично-вербальний концепт: у камерно-вокальному циклі «Три пісні на слова Т. Шевченка» він набуває внутрішньо-психологічного й меморіального виміру; в опері «Анна Ярославна» — історико-державницького та європейсько-репрезентативного значення; у симфонічній

кантаті «Послання» — соборно-національного, громадянсько-пророчого й духовно-відроджувального змісту;

— *набуло подальшого розвитку* осмислення української музичної культури діаспори США як самостійного простору збереження, розвитку та міжнародної репрезентації національної мистецької традиції.

4. ОБГРУНТОВАНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ВИСНОВКІВ ТА РЕКОМЕНДАЦІЙ, ЯКІ ЗАХИЩАЮТЬСЯ

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечено:

1. Комплексним застосуванням методологічного апарату, поєднанням загальнонаукових і спеціальних методів та підходів: історико-культурного семантичного, музично-аналітичного, системного, пошукового, компаративного (порівняльного), методу теоретичного узагальнення.

2. Репрезентативністю емпіричної і аналітичної бази дослідження. У роботі охоплено широке коло камерно-вокальних творів В. Косенка а також охарактеризовано й узагальнено значний масив їхніх інтерпретацій у часових межах другої половини ХХ — першої чверті ХХІ століття:

— класичні солоспіви з ор. 1 («Вітер легковійний»), ор. 7 («Говори, говори!», «Вони стояли мовчки», «Сумний я», «На серці радості немає», «Колискова», «Вербочки» («Як на небі зірочки»), ор. 16 («Коли б то ти могла», «Мобілізуються тополі»), ор. 20 («Старовинна пісня»), ор. 24 («Соловей і ружа», «Я тут, Інезіль»);

— обробки народних пісень для голосу в супроводі фортепіано («Ой зачула моя доля», «Заслужський хліб добрий», «Ой не шуми, луже, осокою дуже», «Удовиця», «Грицю, Грицю, до роботи», «Взяв би я бандуру», «Баламуте»);

— солоспіви сучасної тематики («Першотравнева пісня», «Грими, грими, індустрій марш»);

— інтерпретації класичних солоспівів у виконанні Дмитра Агеева, Катерини Бакальчук, Ольги Безсмертної, Маргарити Богачової, Тетяни Борецької, Анастасії Високої, Бориса Гмирі, Тетяни Гриценко, Анастасії Дорошенко, Оксани Євсюкової, Катерини Ілюшкіної, Юлії Ковальської, Людмили Ларікової, Антоніни Лісогорської, Романа Майбороди, Ірини Масленникової, Любові Риженко, Алли Родіної, Бели Руденко, Ніни Руденко, Оксани Петрикової, Наталії Поламаной, Наталії Полікарпової, Лесі Свистун, Олени Токар, Л. Тубельського, Тараса Штонди, Ірини Федоровської, Ольги Яловенко;

— інтерпретації обробок народних пісень для голосу в супроводі фортепіано у виконанні Зої Гайдай, Бориса Гмирі, Павла Денисенка, Сергія

Замицького, Анни Корсун, Івана Паторжинського, Богдани Печеневської, Олени Цапко, Миколи Частія, дуету Андрія Іванова та Наталії Захарченко.

3. Глибоким і всебічним опрацюванням фундаментальних наукових джерел та новітньої літератури з історії української музичної культури, зокрема праць у галузі камерно-вокальної музики, теорії жанру і стилю. Достовірність підходів ґрунтується на залученні сучасного методологічного інструментарію для аналізу музичного й поетичного текстів, специфіки вокального мистецтва та закономірностей виконавської інтерпретації.

4. Системним та комплексним характером аналізу й узагальнення матеріалу. Такий підхід дав змогу не лише докладно простежити еволюцію камерно-вокальної творчості В. Косенка, а й виявити об'єктивні жанрово-стильові домінанти його спадщини в широкому контексті українського музичного модернізму та неокласицизму 1930-х років.

5. Логічною послідовністю та цілковитою узгодженістю сформульованих висновків із метою й завданнями дисертаційного дослідження. Надійність отриманих результатів підтверджується коректним застосуванням методів текстологічного, стилістичного й компаративного аналізу, а також репрезентативною джерельною базою, що охоплює солоспіви класичні й сучасної тематики та обробки народних пісень композитора.

5. РІВЕНЬ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧА

Здобувачка продемонструвала високий рівень теоретичної підготовки, що підтверджується:

Володінням категоріальним апаратом сучасного музикознавства, обізнаністю у формуванні цілісного наукового уявлення про життєтворчість Антіна Рудницького як багатовимірний феномен української музичної культури діаспори США, що поєднує композиторську, диригентську, виконавську, педагогічну, музикознавчу, критико-публіцистичну та організаційно-громадську діяльність митця в умовах еміграції.

Теоретична основа дослідження складають праці, присвячені різним аспектам української діаспори, музичної культури українського зарубіжжя, життєтворчості митця, еготекстів, епістолярію, музично-вербальних взаємодій, української музичної історіографії та творчості Антіна Рудницького.

Зокрема, опрацьовано:

– фундаментальні праці з історії української діаспори, міграційних процесів, діаспорної ідентичності та українського зарубіжжя —

Ю. Бачинського [8; 9], Дж. Геллока [172], І. Драча [27], В. Євтуха [28], Л. Жовніренко [32], Ф. Заставного [35], Н. Кривди [61; 62], М. Куропася [66], Л. Мишуги [78; 79; 80], А. Попка та С. Лазебника [96], А. Попока [94; 95], В. Сатцевича [182], К. Чернової [158], Ю. Чопика [160];

– дослідження, присвячені українській музичній культурі, музичній діаспорі та історії української музики, — А. Житкевича [31], Г. Карась [45], Л. Кияновської [46], Л. Корній і Б. Сюті [56], О. Корчової [57; 58], А. Ольховського [87], С. Павлишин [88], а також праці самого А. Рудницького [106; 108], що дають змогу розглядати його творчість у ширшому контексті української музичної історії XX століття;

– праці про Антіна Рудницького, його творчу спадщину, музикознавчу діяльність, оперні та фортепіанні твори, зокрема дослідження В. Витвицького [19], Д. Кузика [65], Є. Лазаревич [68], А. Мухи [82], О. Підківки [89], І. Суворової [126], Б. Сюті [129], А. Терещенко [132], Л. Філоненко [138], а також матеріали періодики та архівні документи [59; 81; 99–109; 144–155], що дали змогу уточнити окремі етапи біографії митця, рецепцію його творчості й характер його культурно-громадської діяльності;

– дослідження з проблем життєтворчості, біографічної реконструкції, еготекстів, епістолярію й документів особового походження — Т. Гомон [21; 22], К. фон Грейєрца [171; 197], В. Дєпката [166], І. Єрмакова та Д. Пузікова [29], П. Дж. Ікіна [168], А. Ільків [38; 39], Г. Кабки [43], О. Колястрок [48], М. Копиці [50; 51; 52; 53], Ф. Лежена [176], Г. Мазохи [75], Я. Прессера [181], Н. Савицької [113], І. Савчука [114; 115; 116], С. Сміт і Дж. Вотсон [186], Л. Стенлі [187], які створюють теоретичні підстави для аналізу щоденників, листів і спогадів як повноцінних джерел реконструкції творчої особистості;

– праці, присвячені музично-вербальним взаємодіям, вокальній та оперній драматургії, семантиці музичного тексту й інтерпретації поетичного слова в музиці, — Б. Асаф'єва [5], А. Калініної [44], Л. Мазеля [74], Т. Озарко [86], Є. Руч'євської [111], І. Способіна [124], М. Тараканова [130], О. Фрайт [141; 142], М. Черкашиної-Губаренко [157], а також шевченкознавчі дослідження Г. Грабовича [23; 24], О. Забужко [34], Є. Нахліка [84], Н. Слухай [121], В. Смілянської та Н. Чамати [123], Л. Тарнашинської [131], Н. Чамати [156], які дали змогу осмислити Шевченкове слово як важливий чинник музично-вербальної концептуалізації образу України у творчості А. Рудницького.

6. ТЕОРЕТИЧНЕ І ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РОБОТИ

Теоретичне значення полягає у збагаченні вітчизняного мистецтвознавства новими знаннями про життєтворчість Антіна Рудницького, музичну культуру української діаспори США, архівно-джерельні засади реконструкції творчої особистості та музично-вербальні способи репрезентації образу України в еміграційному мистецькому просторі. У роботі уточнено можливості застосування категорії життєтворчості до аналізу композитора-емігранта, розширено методологію роботи з еготекстами в музикознавстві, а також запропоновано інтерпретацію щоденникового корпусу Марії Сокіл-Рудницької як реляційно-гетеродіаристичного джерела.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання матеріалів і висновків дисертації в навчальних курсах з історії української музики, історії української музичної діаспори, музичного джерелознавства, історії вокальної та оперної культури, культурології, україністики, архівознавства й біографістики. Результати дослідження можуть бути використані під час підготовки лекційних курсів, спецкурсів і семінарів, присвячених українському музичному зарубіжжю, творчості композиторів-емігрантів, проблемам музично-вербальної семантики, Шевченкіани в музиці, а також у концертно-просвітницькій, архівній, музейній та видавничій практиці. Матеріали роботи можуть стати підґрунтям для подальшої каталогізації, публікації та виконавської актуалізації спадщини Антіна Рудницького.

7. ПОВНОТА ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛІВ ДИСЕРТАЦІЇ В ПУБЛІКАЦІЯХ

Матеріали дисертаційного дослідження Варшавської Аліни відображено з належною повнотою в її одноосібних публікаціях, у яких всебічно розкрито основні положення, наукову новизну та висновки роботи. полягає у формуванні цілісного наукового уявлення про життєтворчість Антіна Рудницького як багатовимірний феномен української музичної культури діаспори США, що поєднує композиторську, диригентську, виконавську, педагогічну, музикознавчу, критико-публіцистичну та організаційно-громадську діяльність митця в умовах еміграції.

Основні положення дисертаційної роботи викладено в чотирьох одноосібних публікаціях:

— трьох наукових статтях у фахових рецензованих виданнях України, що входять до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»), у яких дозволено публікацію результатів дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів;

— однієї публікації (апробаційного характеру).

Усі публікації і апробаційні матеріали здобувачка підготувала одноосібно, що свідчить про її самостійність у постановці наукових завдань, здійсненні дослідження, систематизації матеріалу і формулюванні висновків.

Дисертація має анотації українською та англійською мовами, список опублікованих праць за темою роботи, вступ, три розділи (дев'ять підрозділів), висновки, а також списки використаних джерел (247 позицій): літератури (168 позицій, з яких чотири — англomовні), нотних матеріалів (18 позицій), відеозаписів (61 позиція). У додатках вміщено список публікацій за темою дисертації здобувачки і матеріалів апробації результатів дисертаційної роботи. Загальний обсяг роботи становить 11,7 авт. арк. (222 сторінки), з них основного тексту — 9 авт. арк. (186 сторінок).

Висновки дисертації безпосередньо співвідносяться з її завданнями й висвітлені в публікаціях і апробаційних матеріалах, що свідчить про внутрішню узгодженість, логічну послідовність і системність наукової роботи.

8. СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових виданнях, затверджених МОН України як фахові (категорія Б) за напрямом «Мистецтвознавство»:

1. Варшавська А. «І мертвим, і живим...»: пророчі ідеї Тараса Шевченка в кантаті «Послання» Антіна Рудницького. *Українське музикознавство*. 2021. Вип. 47. С. 150–160. <https://doi.org/10.31318/0130-5298.2021.47.256746>

Ключові слова: діаспора, Тарас Шевченко, поезія, кантата «Послання».

2. Варшавська А. Романтичні характеристики гармонії в камерно-вокальних творах Віктора Косенка на вірші поетів-символістів. *Українське музикознавство*. 2023. Вип. 49. С. 83–88. <https://doi.org/10.31318/0130-5298.2023.49.298983>

Ключові слова: Віктор Косенко, камерно-вокальний твір, романтичні риси гармонії, поети-символісти, Костянтин Бальмонт, Олександр Блок, «Вітер легковий», «Колискова», «Німої ти хочеться мені».

3. Варшавська А. Епістолярний спадок Антіна і Марії Рудницьких. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. Вип. 84. Т. 1. С. 117–123. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-1-16>

Ключові слова: українські емігранти, щоденники, епістолярний спадок, Антін Рудницький, культурна спадщина, еміграція в США.

Наукова праця апробаційного характеру:

4. Варшавська А. Шевченкове слово у музичній творчості Антіна Рудницького: кантата «Послання» на текст поеми «І мертвим, і живим...». *МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія: зб. наук. праць*. 2025. Вип. 21. С. 221–234. <https://doi.org/10.31500/2309-7752.21.2025.358637> (дата звернення: 28.12.2025).

Відомості про апробацію (доповіді на наукових конференціях)

Апробація матеріалів дисертації відбувалася на засіданнях кафедри історії української музики та музичної фольклористики і на чотирьох міжнародних наукових конференціях та в одному щорічному науково-мистецькому проєкті.

Доповіді на міжнародних та всеукраїнських конференціях:

1. Варшавська А. Актуалізація пророчих ідей Тараса Шевченка в кантаті «Послання» Антіна Рудницького [доповідь]. *V Міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ». Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях*. м. Київ, НМАУ ім. П. І. Чайковського, 4–6 листопада 2021 р. URL : <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/4-6-lystopada.pdf>

2. Варшавська А. Творчість Антіна Рудницького в соціокультурному просторі української діаспори США: історико-культурний вимір [доповідь]. *IX Міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ». Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях*. м. Київ, НМАУ ім. П. І. Чайков-

ського, 6–8 листопада 2025 року. URL : https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/14_Programa-2025.pdf

3. Варшавська А. Антін Рудницький і Борис Лятошинський на сторінках епістолярію [доповідь]. *VII Міжнародна наукова конференції «Проблеми методології сучасного мистецтвознавства та культурології»*. м. Київ, Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України, 19–21 листопада 2025 року. URL: https://mari.kyiv.ua/sites/default/files/conf_docs/program/2026-04/Program-Methodology-2025.pdf

4. Варшавська А. Історіографія української діаспори середини XX століття через призму творчості Антіна Рудницького [доповідь]. *II Щорічний науково-мистецький проєкт: круглий стіл «Музичні арабески: науково-мистецький дискурс сучасного академічного виконавства»*. м. Київ, НМАУ, 28 березня 2026 р. URL : <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Vorzel-24.03.2026-1.pdf>

5. Варшавська А. Антін Рудницький та формування української еміграційної ідеології у США в другій половині XX століття [доповідь]. Міжнародна наукова конференція «Національно-культурний дискурс як парадигма мистецьких цінностей: традиції і діалоги у вимірах сучасності». м. Київ, НМАУ, 4–6 травня 2026 р. URL : <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Konferntsiya-programa-2026.pdf>

9. ВІДПОВІДНІСТЬ ЗМІСТУ ДИСЕРТАЦІЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ З ВІДПОВІДНОЇ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ, З ЯКОЇ ВОНА ПОДАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

За фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Варшавської Аліни *«Життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США»* цілком відповідає спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Аспірантка повністю виконала освітній і науковий складники освітньо-наукового рівня вищої освіти.

10. РЕКОМЕНДАЦІЯ ДИСЕРТАЦІЇ ДО ЗАХИСТУ

Дисертаційна робота Варшавської Аліни *«Життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США»* відповідає вимогам, передбаченим Постановою КМУ від 12 січня 2022 р. № 44 «Про Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» і наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Враховуючи високий рівень дослідження, повне виконання освітньо-наукової програми, актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їхнє теоретичне і практичне значення, кафедра історії української музики та музичної фольклористики рекомендує дисертацію **Варшавської Аліни «Життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США»** до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття

їхнє теоретичне і практичне значення, кафедра історії української музики та музичної фольклористики рекомендує дисертацію **Варшавської Аліни Костянтинівни «Життєтворчість Антіна Рудницького у культурному просторі української діаспори США»** до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Результати відкритого голосування:

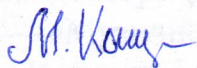
присутні 13 осіб:

«за» — 13,

«проти» — немає,

«утримались» — немає.

Завідувач кафедри
історії української музики
та музичної фольклористики,
доктор мистецтвознавства, професор

Маріанна Копиця

Секретар кафедри
кандидат мистецтвознавства, доцент,
виконувач обов'язків професора

Ольга Путятицька